

علوم و فنون ادبی ۱

قواعد قافیه و حروف الحاقی

قواعد قافیه

حدّ اقل حروف لازم برای قافیه، تابع دو قاعده است:

قاعده ۱: هریک از مصوّت‌های بلند /ا/، /و/ به‌تنهایی اساس قافیه قرار می‌گیرند؛ مثلاً در شعر زیر واژه‌های «ما» و «تمنا» هم‌قافیه هستند و حرف مشترک قافیه تنها مصوّت بلند /ا/ است:

سال‌ها دل طلب جام جم از ما می‌کرد

و آنچه خود داشت ز بیگانه تمنا می‌کرد

یا در بیت زیر واژه‌های «جادو» و «آهو» هم‌قافیه هستند و حرف مشترک قافیه تنها مصوّت بلند /و/ است:

ای چشم تو دل‌فریب و جادو

در چشم تو خیره چشم آهو

قاعده ۲: هر مصوّت کوتاه یا بلند با یک یا دو صامتِ بعدش، اساس قافیه قرار می‌گیرد. بنابراین قاعده ۲، دو حالت دارد: